

Swikombo Swa Mikandziyiso Leyi Nga Eka Xibukwana Xa Nhlengeletano Ya Mahanyelo Ni Ntirho Wa Hina Wo Chumayela

MAY 1-7

**LESWI HI SWI DYONDZAKA EBIBELeni |
2 TIKRONIKA 17-19**

“Languta Van’wana Hilaha Yehovha A Va Langutaka Hakona”

w17.03 24 ¶7

Xana U Ta Dyondza Swo Karhi Eka Swihoxo Swa Tihosi Ta Khale Ta Le Bibeleni?

⁷ Ku vuriwa yini hi Yehoxafati n’wana wa Asa? A a ri ni timfanelo to tala letinene. Hikwalaho ka leswi a a titshege hi Xikwembu, Yehoxafati u endle swilo swo tala leswinene. Hambiswiritano, na yena u endle swiboho swa vuphukuphuku. Hi xikombiso, u endle leswaku n’wana wakwe wa jaha a tekana ni n’wana wa Hosi Akabu loyi a a hambolokile. Nakambe, hambiloko muprofeta Mikaya a n’wi lemukisile hi swona Yehoxafati u tlhele a pfuna Akabu loko a lwa ni Vasiriya. Enyimpini yoleyo, Yehoxafati u pone ri ahlamile. Kutani u tlhelele eYerusalema. (2 Tigr. 18: 1-32) Hikwalaho ka sweswo, muprofeta Yehu u n’wi vutise a ku: “Xana ku fanele ku pfuniwa vo hamboloka, xana u fanele u rhandza lava va vengaka Yehovha?”—**Hlaya 2 Tikronika 19:1-3.**

w15 8/15 6 ¶8-9

Anakanyisisa Hi Rirhandzu Leri Tiyeke Ra Yehovha

⁸ Yehovha u lava hi swi tiva leswaku wa hi rhandza ni leswaku a nga voni ku tsana ka hina ntsena. U languta leswinene eka hina. (2 Tikronika 16:9) A hi kambisiseni ndlela leyi Yehovha a vonike leswinene ha yona eka Hosi Yehoxafati wa le Yuda. Yehoxafati u endle xiboho lexi nga riki xinene hi ku famba na Hosi Akabu wa le Israyele va ya lwa ni Vasiriya eRhamoti-giliyadi. Hambileswi vaprofeta va mavunwa va 400 va byeleke Akabu lowo hamboloka leswaku u ta hlula enyimpini, Mikaya, muprofeta wa nti-

yiso wa Yehovha u byele Yehoxafati na Akabu leswaku loko vo ya enyimpini va ta hluriwa. Hakunene va hluriwile. Akabu u fele enyimpini kasi Yehoxafati u pone ri ahlamile. Endzhaku ka nyimpi yoleyo, Yehovha u rhume Yehu leswaku a ya tshinya Yehoxafati hikwalaho ka xihoxo xa yena. Kambe, Yehu u tlhele a ku: “Ku ni swilo leswine ne leswi kumiweke eka wena.”—2 Tikronika 18:4, 5, 18-22, 33, 34; 19:1-3.

⁹ Emalembeni ya le mahlweni ka kwalaho, Yehoxafati u byele tihosana, Valevhi ni vaprista leswaku va ya emitini hinkwayo ya Yuda va ya dyondzisa vanhu Nawu wa Yehovha. Ku ve ni vuyelo lebyinene lero va hambi ku ri vanhu vo huma eka matiko man’wana va tive Yehovha. (2 Tikronika 17:3-10) Hikwalaho, hambileswi Yehoxafati a heteleleke a endle xiboho lexi nga riki xinene, Yehovha a nga swi rivalanga swilo leswinene leswi a tshameke a swi endla. Xikombiso xexo xa hi chavalela swinene hikuva minkarhi yin’wana hi endla swihoxo. Hambiswiritano, loko hi endla leswi hi nga swi kotaka leswaku hi tirhela Yehovha, u ta ya emahlweni a hi rhandza naswona a nge swi rivali swilo leswinene leswi hi swi endleke.

Endla Ndzavisiso

w17.03 20 ¶10-11

Tirhela Yehovha Hi Mbilu Leyi Heleleke!

¹⁰ Yehoxafati n’wana wa Asa u “[hambete] a famba endleleni ya Asa tata wakwe.” (2 Tigr. 20: 31, 32) Njhani? Ku fana ni tata wakwe, Yehoxafati u khutaze vanhu ku lavisisa Yehovha. U endle tano hi ku hlela tsuma ro dyondzisa “buku ya nawu wa Yehovha.” (2 Tigr. 17:7-10) U tlhele a ya emfun’weni wa le n’walungwini wa Israyele ku ya fika endhawini ya tintshava ya Efrayimi, leswaku “a va vuyisela eka Yehovha.” (2 Tigr. 19:4) Yehoxafati u ve hosi ‘leyi laveke Yehovha hi mbilu ya yona hinkwayo.’—2 Tigr. 22:9.

¹¹Hinkwerhu hi nga pfuneta entirhweni wo chumayela lowu Yehovha a wu kongomisaka namuntlha. Xana u tivekele pakani ya ku dyondzisa van'wana Rito ra Xikwembu nkarhi ni nkarhi ni ku ringeta ku khumba timbilu ta vona leswaku va xi tirhela? Hi ku katekisiwa hi Xikwembu ni ku endla matshalatshala u nga swi kota ku sungula dyondzo ya Bibe. U nga khongelela ku va ni dyondzo ya Bibe. Xana u tiyimisele ku dyondza na munhu Bibe hambi swi vula leswaku u fanele u tirhisa nkarhi wa wena wo wisa? Nakambe tanihi leswi Yehoxafati a yeke e-Efrayimi ku ya pfuna vanhu leswaku va tlhelela evugandzerini bya ntiyiso, na hina hi nga pfuna lava holeke leswaku va tlhela va va ni vuxaka lebyinene na Yehovha. Ku engetela kwalaho, vakulu va hlela ku endzela lava susiweke kambe lava swi nga ha endlekaka va hundzukile leswaku va ya va pfuna.

MAY 8-14

LESWI HI SWI DYONDZAKA EBIBELeni | 2 TIKRONIKA 20-21

“Tshemba Yehovha Xikwembu Xa Wena”

w14 12/15 23 ¶8

Ku Langutana Ni Makumu Ya Misava Leyi Ya Khale Hi Van'we

⁸Enkarhini wa Hosi Yehoxafati, “ntshungu lowu-kulu” wa le tindhawini ta le kusuhi a wu lava ku hlasela vanhu va Xikwembu. (2 Tigr. 20:1, 2) Lexi tsakisaka, malandza ya Xikwembu a ma ringetanga ku hlula valala va wona hi matimba ya wona. Ku ri na sweswo, ma lave mpfuno eka Yehovha. (**Hlaya 2 Tikronika 20:3, 4.**) Naswona un'wana ni un'wana a nga endlanga leswi a a vona swi fanerile. Bibe yi ri: “Vanhu va Yuda a va yime emahlweni ka Yehovha, hambi ku ri tincede ta vona, vasati va vona ni vana va vona va majaha.” (2 Tigr. 20:13) Ku nga khathariseki leswaku i vantshwa kumbe i vanhu lavakulu, va landzele nkongomiso wa Yehovha naswona Yehovha u va sirhelerile eka valala va vona. (2 Tigr. 20:20-27) Xana xolexo a hi xikombiso lexinene

xa ndlela leyi vanhu va Xikwembu va nga langu-tanaka ni nkaneto ha yona?

w21.11 16 ¶7

N'wina Lava Ha Ku Tekanaka, Tikhatheleni Ku Tirhela Yehovha

⁷Yehovha u vulavule na Yehoxafati hi ku tirhisa Yahaziyele lowa mulevhi. U te: “Yimani mi nga tsekatsiki, mi vona ndlela leyi Yehovha a nga ta mi lwela ha yona.” (2 Tigr. 20:13-17) Leyi a ku nga ri yona ndlela leyi tolovelekeke yo lwa nyimpi! Hambiswiritano, a ku nga ri swiletelo leswi humaka eka munhu kambe a swi huma eka Yehovha. Leswi a a tshemba Xikwembu hi mbilu yakwe hinkwayo, Yehoxafati u endle leswi a byeriweke swona. Loko a huma ni vanhu vakwe leswaku va ya lwa ni vuthu ra valala, a nga rhangisanga masocha lawa a ma ri ni vuswikoti kambe u rhangise vayimbeleri lava a va nga hlo-manga. Yehovha a nga n'wi khomisanga tingana Yehoxafati kambe U n'wi hlulele vuthu ra valala vakwe.—2 Tigr. 20:18-23.

Endla Ndzavisiso

it-1-E 1271 ¶1-2

Yehorama

Hikwalaho ka nkucetelo wo biha wa nsati wakwe Ataliya, Yehorama a nga yi landzelanga ndlela yo lulama ya tata wakwe Yehoxafati. (2Th 8:18) A nga lo dlaya vamakwavo vakwe va tsevu ni tiho-sana tin'wana ta le Yuda ntsena kambe u tlhele a endla leswaku vanhu va xandzukela Yehovha kutani va gandzela swikwembu swa mavunwa. (2Tk 21:1-6, 11-14) Mfumo wakwe a wu ri ni swiphiko naswona a va tshamela ku va ni tinyimpi ni matiko man'wana. Ku sungule Edomu a xandzuka kutani tiko ra Libna ri sungula ku pfukela Yuda nakambe. (2Th 8:20-22) Eka papila leri a ri tsaleleke Yehorama, muprofeta Eliya u n'wi lemukise a ku: “Hikwalaho ka sweswo, Yehovha u ta xupula vanhu va wena, vana va wena, vasati va wena ni hinkwaswo leswi u nga na swona. Kutani u ta va ni mavabyi yo tala ku katsa ni vuvabyi bya marhumbu, kukondza marhumbu ya

wena ma huma hikwalaho ka vuvabyi, siku ni siku.”—2Tk 21:12-15.

Hinkwaswo swi endlekile. Yehovha u pfumelele Vaarabiya ni Vafilista leswaku va teka tiko ni vasati va Yehorama ni vana vakwe va majaha va va yisa evuhlongeni. N’wana lontsongo wa Yehorama wa jaha, Yohohazi (loyi a tlhelaka a vitaniwa Ahaziya) hi yena ntsena loyi Xikwembu xi nga n’wi pfumelela leswaku a baleka, hambiswiritano, xi n’wi pfumelele hikwalaho ka ntwanano wa Mfumo lowu xi wu endleke na Davhida. “Endzhaku ka leswi hinkwaswo, Yehovha [u xupule Yehorama] hi vuvabyi bya marhumbu lebyi a byi nga tshunguleki.” Endzhaku ka malembe mambirhi “marhumbu yakwe ma sungule ku huma” naswona u hetelela a fa. Hikwalaho, a ku ri ku hela ka vutomi bya wanuna loyi wo homboloka, “a nga rileriwanga hi munhu loko a fa.” U lahliwe emutini wa Davhida, “kambe a nga lahlirwanga eswilahlweni swa tihosi.” N’wana wakwe wa jaha Ahaziya u ve Hosi.—2Tk 21:7, 16-20; 22:1; 1Tk 3:10, 11.

MAY 15-21

LESWI HI SWI DYONDZAKA EBIBELANI | 2 TIKRONIKA 22-24

“Yehovha Wa Swi Katekisa Swiendlo Swo Kombisa Xivindzi”

w09 4/1 24 ¶1-2

Yehowaxi U Fularhele Yehovha Hileswi A A Ri Ni Vanghana Vo Biha

A KU ri nkarhi wa mangava eYerusalem, ku nga muti lowu tempele ya Xikwembu a yi ri eka wona. Hosi Ahaziya a ha ku dlayiwa. Swa tika ku ehleketa leswi Ataliya, mana wa Ahaziya, a swi endleke endzhaku ka loko a dlaye Hosi Ahaziya. U dlaye ni vatukulu vakwe, ku nga vana va Ahaziya! Xana wa swi tiva leswaku ha yini a va dlayile?—Leswaku a ta va hosi ematshan’weni ya vona.

Hambiswiritano, Yehowaxi, un’wana wa vatukulu va Ataliya loyi a a ha ri xihlangi, u ponisiwile na-

swona kokwa wakwe a nga tivanga nchumu hi mhaka leyi. Xana wa swi tsakela ku tiva leswaku u ponisiwe njhani?—Yehowaxi u tumbetiwe etempeleni ya Xikwembu hi hahani wakwe loyi vito rakwe a ku ri Yehoxeba. U kote ku endla leswi hikwalaho ka leswi nuna wakwe Yoyada a a ri Muprista Lonkulu. Kutani havumbirhi bya vona a va tiyiseka leswaku Yehowaxi u hlayisekile.

w09 4/1 24 ¶3-5

Yehowaxi U Fularhele Yehovha Hileswi A A Ri Ni Vanghana Vo Biha

Yehowaxi u tumbetiwe etempeleni ku ringana malembe ya tsevu. Loko a ri kwalaho u dyondzisiwe hinkwaswo malunghana na Yehovha Xikwembu ni milawu yakwe. Eku heteleleni, loko Yehowaxi a va ni malembe ya nkombo, Yoyada u n’wi endle hosi. Xana wa swi tsakela ku tiva leswaku Yoyada u swi endlise ku yini sweswo ni leswaku ku humelele yini hi kokwa wa Yehowaxi, Hosi ya xisati Ataliya lowo homboloka?—

Yoyada u hlengelete varindzi vo hlawuleka exihundleni lava tihosi ta le Yerusalem a ti ri na vona hi nkarhi wolowo. U va hlamusele ndlela leyi yena swin’we ni nsati wakwe va n’wi poniseke ha yona n’wana loyi wa Hosi Ahaziya. Hiloko Yoyada a tisa Yehowaxi eka varindzi volavo, lava swi xiyeke leswaku a a ri ni mfanelo yo va hosi. Hiloko va hlela leswi a va ta swi endla.

Yoyada u humese Yehowaxi kutani a n’wi veka ku va hosi. Hiloko vanhu “va sungula ku phokotela mavoko, va ku: ‘Hosi a yi hanye!’” Varindzi va rhendzele Yehowaxi leswaku va n’wi sirhelela. Loko Ataliya a twa huwa ya ntsako u humele ehandle kutani a huwelela a vula leswaku va n’wi endlele kungu. Kambe varindzi va yingise xileriso xa Yoyada hiloko va dlaya Ataliya.—2 Tihosi 11:1-16.

it-1-E 379 ¶5

Eswilahlweni

Muprista Lonkulu wo lulama Yoyada u kombiwe ku xiximiwa hi ku va a “lahliwa eMutini wa Davhida eswilahlweni swa tihosi,” hi yena ntsena

munhu loyi a a nga humi endyangwini wa vuhosi kambe a lahliweke hi ndlela yoleyo yo hlawuleka.—2Tk 24:15, 16.

Endla Ndzavisiso

w03 4/15 32 ¶3, 4

Xana Musa Wa Rirhandzu I Wa Nkoka Hi Ndlela Yihi?

Yehowaxi lontsongo u fume hi ndlela leyinene kukondza malume wakwe a fa, kutani a sungula ku gandzela swifaniso. Xikwembu xi rhumele Zakariya, loyi a a ri n'wana Yoyada leswaku a ya tshinya Yehowaxi hikwalaho ka vugwinehi bya yena. Yehowaxi u lerise leswaku Zakariya a khandliwa hi maribye. Wa nga vona xiendlo lexi tsemaka nhlana xa ku nga tshembeki eka ndyangu lowu a a fanele a wu nkhenisa ku tlula mpimo!—2 Tikronika 24:17-21.

Bibele yi ri: 'Yehowaxi lowa hosi a nga wu tsundzukanga musa wa rurhandzu lowu tata wa Zakariya a n'wi kombeke wona, lerova a dlaya n'wana wakwe.' Loko a ri kusuhi ni ku fa, Zakariya u te: "Yehovha a a teke goza, a rihisa." Hi ku pfumelelana ni marito ya Zakariya, Yehowaxi u vabye swinene naswona u dlayiwe hi malandza yakwe.—2 Tikronika 24:17-25

MAY 22-28

LESWI HI SWI DYONDZAKA EBIBELANI | 2 TIKRONIKA 25-27

"Yehovha A Nga Ku Nyika Swo Tala Ku Tlula Sweswo"

it-1-E 1266 ¶16

Yehowaxi

Yehowaxi u thole masocha ya 100 000 eka hosi ya le Yuda leswaku a lwa ni Vaedomu. Hambiswiritano, hikwalaho ka xitsundzuxo lexi humaka eka "nandza wa Xikwembu xa ntiyiso" u ma tlherisile naswona hambileswi a ma hakeriwe tisilivhere ta 100 (\$660,600) ma nga se ya enyimpini, a ma kwatile hileswi a ma tlheriseriwa

ekaya kumbexana a ku ri hi leswi a ma nga ta yi kuma nhundzu leyi nga ta phangiwa enyimpini. Hikwalaho, loko va tlhela va huma va ri en'walungwini va hundze va hlasela miti leyi nga emfun'weni wa le dzongeni kusekela eSamariya (kumbexana endhawini ya masocha) ku ya fika eBeta-horoni.—2Tk 25:6-10, 13.

w21.08 30 ¶16

'Nantswa' U Vona Leswaku Yehovha Hi Lonene, Njhani?

16 Titsone swo karhi leswaku u tirhela Yehovha. A hi boheki ku tshika swilo hinkwaswo leswaku hi tsakisa Yehovha. (Ekl. 5:19, 20) Hambiswiritano, loko hi tshika ku endla leswi engetelekeke entirhweni wa Yehovha hikwalaho ko chava ku lahlekeriwa hi leswi hi swi rhandzaka, hi ta va hi endla xihoxo xo fana ni xa wanuna loyi Yesu a vulavuleke ha yena eka xifaniso xakwe loyi a rhangiseke rifuwo ku tlula Xikwembu. **(Hlanya Luka 12:16-21.)** Makwerhu loyi a vuriwaka Christian wa le Furwa, u ri: "A ndzi nga tikarhati naswona a ndzi nga tinyiki nkarhi wo va ni ndyangu wa mina ni wo tirhela Yehovha." Yena ni nsati wakwe va endle xiboho xo phayona. Kambe leswaku va kota ku endla tano, a va fanele va tshika mitirho ya vona. Leswaku va kota ku tikhathalela, va sungule xibindzwana xa vona xo basisa naswona va dyondze ku hanya hi mali leyitsongo. Xana sweswo swi hundzuke nyuku wa mbyana? Christian u ri: "Ha tiphina hi ntirho wo chumayela naswona ha tsaka loko hi vona lava hi dyondzaka na vona Bibele va tiva Yehovha."

Endla Ndzavisiso

w07 12/15 10 ¶1-2

Xana U Ni Mutsundzuxi Loyi A Ku Pfunaka Leswaku U Tirhela Xikwembu?

LOKO Uzhiya a ri ni malembe ya 16, u ve hosi ya mfumo wa le dzongeni wa Yuda. U fume malembe yo tlula 50, ku sukela eku heleni ka lembe-xidzana ra vukaye ku ya fikela eku sunguleni ka lembe-xidzana ra vunhungu B.C.E.

Uzhiya, u “hambet[e] a endla leswi lulameke ematihlweni ya Yehovha ku sukela loko a ha ri ntsongo.” I yini leswi n’wi susumeteleke ku famba hi ndlela yo lulama? Xiviko xa matimu xi ri: “[Uzhiya u ye] emahlweni a susumeteleka ku lava Xikwembu emasikwini ya Zakariya, muleteri emhakeni ya ku chava Xikwembu xa ntiyiso; naswona emasikwini lawa a a lava Yehovha ha wona, Xikwembu xa ntiyiso xi n’wi katekisile.” —2 Tikronika 26:1, 4, 5.

A ku tiviwi swilo swo tala malunghana na Zakariya, mutsundzuxi wa hosi, handle ka xiviko lexi xa le Bibeleni. Kambe leswi Zakariya a a ri “muleteri emhakeni ya ku chava Xikwembu xa ntiyiso” u ve ni nsusumeto lowunene ngopfu eka hosi yoleyo leyi a ya ha ri muntshwa leswaku yi endla leswi a swi ri swinene. Buku yin’wana yi vula leswaku a swi ri erivaleni leswaku Zakariya a a ri “wanuna loyi a a ma tiva kahle Matsalwa, loyi a a ri ni ntokoto wo tala etimhakeni ta vukhonger naswona a a vulavula hi vutivi byakwe.” (*The Expositor’s Bible*) Muka-mbisisi un’wana wa Bibe le u gimete hi marito lawa malunghana na Zakariya: “A a ti tiva swinene timhaka ta vuprofeta naswona . . . a a tlharihile, a a tinyiketerile, a a ri wanuna wo lulama; naswona swi tikomba a n’wi susumetele ngopfu Uzhiya.”

MAY 29–JUNE 4

LESWI HI SWI DYONDZAKA EBIBELANI | 2 TIKRONIKA 28-29

“U Nga N’wi Tirhela Yehovha Hambiloko Vatswari Va Nga Ri Xikombiso Lexinene”

w16.02 10 ¶8

Tekelela Vanghana Lavakulu Va Yehovha

⁸ Ndlela leyi Hezekiya a kurisiweke ha yona a yi hambanile ni ya Rhuti. A a ri xiphemu xa tiko leri a ri ti nyiketele eka Xikwembu. Kambe a hi Vaisrayele hinkwavo lava a va tshembekile. Tata wa Hezekiya, ku nga Hosi Akazi a hambolokile. A nga yi xiximanga tempele ya Xikwembu na-

swona u kucetele vanhu leswaku va gandzela swikwembu swin’wana. Akazi u tlhele a hisa va-makwavo va Hezekiya va ri karhi va hanya tanihi magandzelo ya xikwembu xa mavunwa. Hezekiya u kurisiwe hi ndlela yo biha!—2 Tihosi 16:2-4, 10-17; 2 Tikronika 28:1-3.

w16.02 12 ¶9-11

Tekelela Vanghana Lavakulu Va Yehovha

⁹ Xikombiso xo biha xa Akazi a xi tava xi endle leswaku n’wana wakwe Hezekiya a hlundzuka Yehovha. Namuntlha, van’wana lava langutana ni swiphiko leswi nga nyawuriki loko swi pimanisiwa ni swa Hezekiya va vona onge va ni xivangelo lexi twalaka xo “karihela Yehovha” kumbe ku hlundzuka nhlangeletano yakwe. (Swivuriso 19:3) Van’wana va vona onge xikombiso xo biha xa ndyangu wa vona lexi va vekiweke xona ku sukela va ha ri vatsongo xi ta endla leswaku swi nga va fambeli kahle evuton’wini kumbe na vona va ta endla swihoxo swo fana ni leswi endliweke hi vatswari va vona. (Ezekiyele 18:2, 3) Kambe xana mavonelo wola-wo i ntiyiso?

¹⁰ Ndlela leyi Hezekiya a hanyeke ha yona yi kombise leswaku a swi tano! A xi kona xivangelo lexi twalaka xo hlundzuka Yehovha. A nga vangeli vanhu maxangu. (Yobo 34:10) I ntiyiso leswaku vatswari va nga dyondzisa vana va vona swilo leswinene kumbe swo biha. (Swivuriso 22:6; Vakolosa 3:21) Kambe sweswo a swi vuli swona leswaku ndlela leyi hi kurisiweke ha yona yi kombisa leswaku hi ta va vanhu va muxaka muni. Ha yini? Hikuva Yehovha u hi nyike nyiko yo tihlawulela, leswi vulaka leswaku hi nga hlawula ku endla leswinene kumbe swo biha. (Deteronoma 30:19) Xana Hezekiya u yi tirhise njhani nyiko yoleyo ya risima?

¹¹ Hambileswi tata wa yena a ri yin’wana ya tiho-si to biha swinene eYuda, Hezekiya u ve munhu lonene ngopfu. (**Hlaya 2 Tihosi 18:5, 6.**) U hlawule ku nga xi landzeli xikombiso xa tata wa yena xo biha. Ku ri na sweswo u hlawule ku

yingisa vaprofeta va Yehovha vo tanihi Esaya, Mikiya na Hosiya. U yingise ndzayo ya vona hi vukheta. Leswi swi n'wi khutaze leswaku a lunghisa swiphiqu swo tala leswi vangiweke hi tata wakwe. U basise tempele a kombela Xikwembu leswaku xi rivalela vanhu swidyoho swa vona ni ku fayetela swifaniso swa hava etikweni hinkwaro. (2 Tikronika 29:1-11, 18-24; 31:1) Endzhaku, loko hosi ya Asiriya Senakeribi a lave ku hlasela Yerusalema, Hezekiya u kombise xivindzi lexikulu ni ripfumelo. U tshembe nsirhelelo wa Yehovha ni ku tlhela a tiyisa vanhu va yena. (2 Tikronika 32:7, 8) Nkarhi wun'wana Hezekiya u sungule ku tikukumuxa, kambe Yehovha u n'wi lulamisile, kutani u titsongahatile. (2 Tikronika 32:24-26) Swi le rivaleni leswaku Hezekiya i xikombiso lexinene eka hina lexi hi faneleke hi xi tekelela. A nga pfumelanga leswaku ndlela leyi a kurisiweke ha yona yi onha vutomi byakwe. Ku ri na sweswo u kombise leswaku a a ri munghana wa Yehovha.

Endla Ndzavisiso

w12 2/15 24-25

Natani—Museketeri Wo Tshembeka Wa Vugandzeri Lebyi Tengeke

Tanihi leswi Natani a a ri mugandzeri wo tshembeka wa Yehovha, a a tiyimisele ku seketela kungu ra Davhida ro aka tempele yo sungula ya vugandzeri bya ntiyiso emisaveni. Kambe eka xiendlakalo xexo, u vule mavonelo yakwe ematshan'weni yo rhanga hi ku vutisa Yehovha. Hi vusiku byebyo, Xikwembu xi n'wi lerise leswaku a ya byela Davhida leswaku a a nga ta xi akela tempele. Kambe a yi ta akiwa hi un'wana wa vana vakwe. Hambiswiritano, Natani u n'wi byele leswaku Xikwembu xi endla ntwanano na yena wa leswaku xiluvelo xakwe xi ta "simekiwa xi tiya hilaha ku nga riki na makumu."—2 Sam. 7: 4-16.

Vonelo ra Natani malunghana ni munhu loyi a a ta aka tempele a ri nga fambisani ni ku rhandza ka Xikwembu. Hambiswiritano, muprofeta loyi la

titsongahataka a nga gungulanga, kambe u yingise xileriso xa Yehovha a tlhela a fambisana na xona. Onge hi nga tekelela xikombiso xa Natani loko Yehovha o tshuka a lulamisa vonelo ra hina hi ndlela yo karhi! Leswi Natani a hambetেকে a tirha tanihi muprofeta swi kombisa leswaku Xikwembu a xa ha n'wi amukela. Entiyisweni, swi tikomba onge Yehovha u huhutele Natani na Gadi la vonaka swi swivono, leswaku va kongomisa Davhida ku hlela vayimbeleri va 4 000 eka ntirho wa tempele.—1 Tikr. 23:1-5; 2 Tikr. 29:25.

JUNE 5-11

LESWI HI SWI DYONDZAKA EBIBELeni | 2 TIKRONIKA 30-31

“I Swinene Ku Va Hi Hlengeletana Swin'we”

it-1-E 1103 ¶2

Hezekiya

A A Hisekela Vugandzeri Bya Ntiyiso. Hezekiya u kombise leswaku wa byi hisekela vugandzeri bya Yehovha loko a ha ku vekiwa exitulwini xa vuhosi loko a ri ni malembe ya 25. Nchumu wo sungula lowu a wu endleke u pfule tempele a tlhela a yi pfuxeta. Kutani a hlengelela vaprasta ni Valevhi kutani a ku eka vona: “Ndzi lava ku endla ntwanano na Yehovha Xikwembu xa Israyele.” Ntwanano lowu a ku ri ntwanano wa ku tshembeka hikuva hambileswi ntwanano wa Nawu a wu ri kona kambe a wu nga landzeriwa kutani wu tlhele wu landzeriwa eYuda. Hi ku hiseka u ye emahlweni a hlela Valevhi eswi-avelweni swa vona naswona a tlhela a vuyisela lunghiselelo ra vachayi va swichayachayana ni lava yimbelelaka tinsimu to dzunisa. A ku ri hi Nisani, hi n'hweti yo tlangela Paseka kambe tempele, vaprasta ni Valevhi a va nga tenganga. Hi siku ra vu 16 ra Nisani, tempele yi basisiwile ku tlhela ku ttheriseriwa switirhisiwa leswi tshamaka kona. Kutani Vaisrayele hinkwavo a va fanele va endleriwa gandzelo ro kombela ku rivaleriwa. Xo sungula, tihosana ti tise swithavelo, gandze-

lo ra xidyoho ra mfumo, ra ndhawu yo kwetsima ni ra vanhu kutani ku landzela magandzelo yo hisiwa ya madzana lama vanhu a va ri karhi va ma endla.—2Tk 29:1-36.

it-1-E 1103 ¶3

Hezekiya

Hikwalaho ka leswi ku va vanhu va nga tenganga swi va siveleke ku tlangela Paseka hi nkarhi lowu yi tlangeriwaka ha wona hi ntolovelovelo, Hezekiya u tirhise njombo leyi a yi ri kona hi leswi nawu a wu pfumela leswaku vanhu lava nga tengangiki va nga tlangela Paseka endzhaku ka loko ku hele n’hweti. U vitane vanhu va le Yuda swin’we ni Vaisrayele hi ku tirhisa mapapila lama a ma heleketiwa hi lava a va tirha ku fambisa mapapila, va ma yise eBera-xeba ku ya eDani. Vanhu vo tala a va va hleka ni ku va hlekula; kambe vanhu van’wana, ngopfungopfu lava humaka eka Axere, Manase na le ka Zebuloni va titsongahatile kutani va ya, van’wana lava yeke a ku ri lava humaka eka Efrayimi na Isakara. Ku engetela kwalaho, vo tala va vagandzeri va Yehovha lava a va nga ri Vaisrayele na vona va hoxe xandla. Lava a va tshama emfun’wini wa le n’walungwini, lava a va yimela vugandzeri bya ntiyiso a swi va tikela ku ya. Ku fana ni varhumiwa, na vona a va hlekiwa ni ku hlekuriwa, hileswi tinyimba ta khume a ti tikhome ku biha, a ti dzike eka vugandzeri bya mavunwa naswona a ti hlaseriwa hi mfumo wa Asiriya.—2Tk 30:1-20; Tin 9:10-13.

w13 11/15 17 8

I Vamani Varisi Va Nkombo Ni Tinghanakana Ta Nhungu Namuntlha?

Hezekiya u rhambe Vayuda ni Vaisrayele hinkwavo leswaku va ta eka nkhuvo lowukulu wa Paseka, lowu endzhaku ka wona a ku ta tlhela ku va ni Nkhuvo wa Swinkwa swo Kala Comela wa masiku ya nkombo. Vanhu va wu tsakele swinene nkhuvo lowu lero va va tlhele va wu tlangela masiku man’wana ya nkombo. Bibe le yi ri: “Ku va ni ku tsaka lokukulu eYerusalem, hikuva ku

sukela emasikwini ya Solomoni n’wana wa Davhida, hosi ya Israyele, a ku vanga kona ku tsaka ko fana ni loku eYerusalem.” (2 Tikr. 30:25, 26) Nkhuvo wolowo wu va khutaze swinene vanhu hinkwavo. Eka 2 Tikronika 31:1 hi hlalala leswi: “Hi ku hatlisa loko va heta leswi hinkwaswo, . . . va hahlula tinsika to kwetsima, va tsema timhandzi to kwetsima, va hirimuxa tindhawu leti tlakukeke ni tialitari.” Hikwalaho tiko ra Yuda ri sungule ku tlhelela eka Yehovha hi ndlela leyikulu. Ku basisiwa koloko hi tlhelo ra moya ku va pfunile leswaku va lunghekela ku langutana ni khombo leri a ri ta va wela ku nga ri khale.

Endla Ndzavisiso

w18.09 6 ¶14-15

“Loko Mi Tiva Swilo Leswi, Ma Tsaka Loko Mi Swi Endla”

¹⁴ Ndlela yin’wana leyi hi nga kombisaka ha yona leswaku ha titsongahata i ku tiyimisela ku yingisela van’wana. Yakobo 1:19 yi ri: “hatlisa emhakeni yo twa.” Yehovha hi byakwe u hi vekele xikombiso lexinene emhakeni leyi. (Gen. 18:32; Yox. 10:14) Xiya leswi hi nga swi dyondzaka eka mbulavurisano lowu boxiweke eka **Eksoda 32:11-14. (Hlaya.)** Hambileswi a swi nga bohi leswaku Yehovha a yingisela vonelo ra Muxe kambe u n’wi nyike nkarhi wo phofula ndlela leyi a titwa ha yona. Xana u nga yingisela swiringanyeto swa munhu la endlaka swihoxo? Hambiswiritano, Yehovha u yingisa swikhongelo swa vanhu lava nga ni ripfumelo eka yena.

¹⁵ Un’wana ni un’wana u fanele a tivutisa leswi: ‘Loko Yehovha a titsongahatile a yingisa Abraham, Rahele, Muxe, Yoxuwa, Manowa, Eliya na Hezekiya, xana a ndzi fanelanga ndzi tikarhatela ku xixima vamakwerhu, ndzi va yingisela ni ku tirhisa swiringanyeto swa vona? Xana u kona loyi ndzi nga n’wi pfunaka evandlheni kumbe endyangwini? Ndzi nga n’wi pfunisa ku yini? Ndzi ta endla yini?’—Gen. 30:6; Vaav. 13:9; 1 Tih. 17:22; 2 Tikr. 30:20.

JUNE 12-18

**LESWI HI SWI DYONDZAKA EBIBELENI |
2 TIKRONIKA 32-33**

**“Va Na Ngula Ya Nchavelelo Hi Nkarhi Wa
Maxangu”**

w17 08 11 ¶12

**‘Ku Rhula Ka Xikwembu Ku Tlula Miehleketo Hi-
nkwayo’**

Loko hi dyondza Matsalwa hi kuma swikombiso swo tala, laha Yehovha a endleke leswi tlulaka leswi languteriweke. Hosi Hezekiya u hanye hi nkarhi lowu Hosi Senakeribi wa le Asiriya a hluleke Yuda kutani a teka miti hinkwayo leyi tiyisiweke handle ka muti wa Yerusalema. (2 Tih. 18:1-3, 13) Endzhaku ka sweswo, Senakeribi u lave ku hlasela Yerusalema. Xana Hosi Hezekiya a a ta endla yini? U khongele eka Yehovha ni ku lava xitsundzuxo eka muprofeta Esaya. (2 Tih. 19:5, 15-20) Hezekiya u tlhele a humesa mali leyi Senakeribi a n’wi sindziseke leswaku a yi humesa. (2 Tih. 18:14, 15) Endzhaku u endle hinkwaswo leswaku muti wu lunghekela nyimpi. (2 Tikh. 32:2-4) Kambe xana ku endleke yini? Yehovha u rhume ntsumi leyi fikeke yi dlaya masocha ya Senakeribi ya 185 000 hi vusiku byin’we. Entiysisweni hambi ku ri yena Hezekiya a a nga swi langutelanga sweswo!—2 Tih. 19:35.

w13 11/15 19 ¶12

**I Vamani Varisi Va Nkombo Ni Tinghanakana Ta
Nhungu Namuntlha?**

¹² Minkarhi hinkwayo Yehovha u tiyimiserile ku hi endlela leswi hi tsandzekaka ku swi endla, kambe u langutele leswaku hi endla leswi hi nga swi kotaka. Hezekiya u lave xitsundzuxo eka “tihosana takwe ni vavanuna vakwe va matimba,” hiloko hinkwavo va endla xiboho xo “seletela swihlovo swa mati leswi a swi ri ehandle ka muti . . . Ku tlula kwalaho, [Hezekiya] a va ni xivindzi, a aka rirhangu hinkwaro leri mbundzumuxiweke ni ku pfluxa swihondzo ehenhla ka rona, a aka

rirhangu rin’wana ehandle, . . . a endla miseve yo tala ni swithangu.” (2 Tikh. 32:3-5) Yehovha u tirhise vavanuna vo hlayanyana lava nga ni xivindzi ku nga Hezekiya, tihosana takwe ni va-profeta vo tshembeka, leswaku a sirhelela ni ku risa vanhu Vakwe hi nkarhi wolowo.

w13 11/15 19 ¶13

**I Vamani Varisi Va Nkombo Ni Tinghanakana Ta
Nhungu Namuntlha?**

¹³ Endzhaku ka sweswo Hezekiya u endle nchumu wun’wana lowu a wu ri wa nkoka swinene ku tlula ku seletela swihlovo swa mati kumbe ku tiyisa marhangu ya muti. Leswi a a ri murisi lonene, Hezekiya u hlengelete vanhu kutani a va khutaza hi marito lawa a ku: “Mi nga tshuki mi chava kumbe mi chavisiwa hi hosi ya Asiriya . . . , hikuva hina hi ni vo tala ku tlula lava yona yi nga na vona. Yena u ni voko ra nyama, kambe hina hi na Yehovha Xikwembu xa hina loyi a nga ta hi pfuna ni ku hi lwela tinyimpi.” Xolexo a ku ri xitsundzuxo lexi tiyisaka ripfumelelo hakunene—Yehovha a a ta lwela vanhu vakwe! Loko Vayuda va twa marito lawa, va “[sungule] ku titshega hi marito ya Hezekiya lowa hosi ya Yuda.” Xiya leswaku i “marito ya Hezekiya” lama endleke leswaku vanhu va va ni xivindzi. Yena ni tihosana takwe ni vavanuna va matimba, swin’we ni muprofeta Mikiya na muprofeta Esaya va tikombise va ri varisi lavanene, hilaha Yehovha a profeteke hakona hi ku tirhisa muprofeta wakwe.—2 Tikh. 32:7, 8; *hlaya Mikiya 5:5, 6.*

Endla Ndzavisiso

w21.10 4-5 ¶11-12

Swi Vula Yini Ku Hundzuka Hi Mbilu Hinkwayo?

¹¹ Hi ku famba ka nkarhi Yehovha u hlamule swikhongelo swa Manase. U swi vonile leswaku hakunene a a hundzukile hikwalaho ka swikhongelo swakwe. Yehovha u yingisele swikhongelo swakwe loko a kombela ku rivaleriwa naswona u tlhele a n’wi pfumelela ku va hosi. Manase u endle hinkwaswo leswi a nga swi kotaka ku kombisa leswaku u hundzukile. U endle nchumu

wa nkoka swinene lowu Akabu a nga wu endlangiki. U cince mahanyelo yakwe. U lwisane ni vukhongereri bya mavunwa ivi a khutaza vanhu leswaku va gandzela Yehovha. (**Hlaya 2 Tikronika 33:15, 16.**) A swi lava xivindzi ni ripfumelo eka Manase hikuva u hete malembe yo tala a ri karhi a kucetela ndyangu wakwe, vanhu va swiyimo swa le henhla ni lava a a va fuma leswaku va endla swo biha. Kambe loko se a dyuharile, Manase u ringete ku lulamisa swihoxo swakwe. Lexi tsakisaka u khutaze ntukulu wakwe Yosiya ku endla leswinene, loyi hi ku famba ka nkarhi a veke hosi leyinene.—2 Tih. 22:1, 2.

¹² Hi dyondza yini eka xikombiso xa Manase? U titsongahatile naswona u endle swo tala leswinene. U khongerile a kombela tintswalo ta Yehovha. U cince ni mahanyelo yakwe. U tirhe hi matimba leswaku a lulamisa swihoxo swakwe naswona u tirhele Yehovha ni ku pfuna van'wana leswaku va endla tano. Xikombiso xakwe xi nyika vanhu lava endleke swilo swo biha ntshembo. Xi hi nyika ni vumbhoni bya leswaku Yehovha Xikwembu u 'lulamile naswona u lunghekele ku rivalela.' (Ps. 86:5) Yehovha u ta va rivalela lava tiyimiseleke ku hundzuka hi mbilu hinkwayo.

JUNE 19-25

LESWI HI SWI DYONDZAKA EBIBELANI | 2 TIKRONIKA 34-36

“Xana Wa Vuyeriwa Eka Rito Ra Xikwembu?”

lfb 134 2

Yosiya A A Rhandza Nawu Wa Xikwembu

Etempeleni, Hilkiya, muprista lonkulu u kume buku leyi songiwaka leyi nga ni Nawu wa Yehovha—kumbexana a yi tsale hi Muxe. Xafani matsalana wa hosi u yise buku yoleyo eka Yosiya kutani a sungula ku wu hlayela ehenhla Nawu. Loko Yosiya a yingiserile, u swi xiyile leswaku vanhu a va ri ni malembe yo tala va nga n'wi yingisi Yehovha. Hosi Yosiya u byeke Hilkiya a ku: 'Yehovha u hi hlundzuckerile swinene. Fa-

mba u ya vulavula na yena. Yehovha u ta hi byela leswi hi faneleke hi swi endla.' Yehovha u hlamlule hi ku tirhisa muprofeta wa xisati Hulida a ku: 'Vanhu va le Yuda va ndzi xandzuckerile. Va ta xupuriwa, kambe ku nga ri enkarhini wa ku fuma ka Yosiya, hikuva u titsongahatile.'

w09 6/15 10 ¶20

Hisekelani Yindlu Ya Yehovha!

²⁰ Hi nkarhi wa ku vuyetela lowu hleriweke hi Hosi Yosiya, Muprista Lonkulu Hilkiya u “kum[e] buku ya nawu wa Yehovha leyi tsariweke hi voko ra Muxe.” U yi nyike Xafani matsalana wa hosi kutani yena a sungula ku yi hlayela Yosiya. (**Hlaya 2 Tikronika 34:14-18.**) Xana vuyelo bya kona byi ve byihi? Hi ku hatlisa hosi yi handzule tinguvu ta yona yi ri ni gome kutani yi lerisa vavanuna leswaku va kombela mpfuno eka Yehovha. Hi ku tirhisa Hulida muprofeta wa xisati, Xikwembu xi sole mikhuva yin'wana ya vukhongereri leyi a yi endlwa eYuda. Kutani matshalatshala ya Yosiya ya ku susa vugandzeri bya swifansio swa hava yi xiyiwile, naswona u ye emahlweni a va la amukelekaka eka Yehovha ku nga khathariseki maxangu lawa ma profetiweke lawa a ma ta wela tiko hinkwaro. (2 Tikh. 34:19-28) Xana hi nga dyondza yini emhakeni leyi? Entiysisweni ku navela ka hina ka fana ni loku Yosiya a a ri na kona. Hi lava ku hatla hi angula loko Yehovha a hi kongomisa kutani hi swi tekela enhlokweni switsundzuxo swa swilo leswi nga ha humelelaka loko hi pfumelela vugwinehi ni ku nga tshembeki swi ngenenelela eka vukhongereri bya hina. Naswona hi nga tiyiseka leswaku Yehovha u ta ku xiya ku hisekela ka hina vugandzeri bya ntiyiso hilaha a endleke hako na eka Yosiya.

Endla Ndzavisiso

w17.03 27 ¶15-17

Xana U Ta Dyondza Swo Karhi Eka Swihoxo Swa Tihosi Ta Khale Ta Le Bibeleni?

¹⁵ Eku heteleleni, hi nga dyondza yini eka leswi humeleleke Hosi Yosiya? Anakanya hi leswi

endleke leswaku a hluriwa ni ku va a dlayiwa. **(Hlaya 2 Tikronika 35:20-22.)** Yosiya “[u hume] ku ya hlangana na” Hosi Neko wa le Egipta, hambileswi hosi yoleyo yi n’wi byeleke leswaku a yi nga lwi na yena. Bible ye vula leswaku marito ya Neko a ma “[huma] enon’wini wa Xikwembu.” Kutani ha yini Yosiya a ye a ya lwa na Neko? Bible a yi swi boxi.

¹⁶ Yosiya a a ta swi tivisa ku yini leswaku marito ya Neko ma huma eka Yehovha? Kumbexana a fanele a vutise Yereimiya, un’wana wa vaprofe-ta vo tshembeka. (2 Tigr. 35:23, 25) Kambe a nga endlanga tano. Neko a nga yi eku lweni na muti wa Yerusalema kambe a ya eku “[lweni] ni yindlu yin’wana” eKarikemixi. Ku tlula kwalaho, vito ra Xikwembu a ri nga katseki hikuva Neko a nga tlhonthli Yehovha kumbe vanhu vakwe. Kutani a ku nga ri vutlhari ku va Yosiya a ya lwa na Neko. Xana hi dyondza yini emhakeni leyi? Loko hi langutane ni swiphiko, hi ta va hi endla kahle loko hi anakanya hi leswi Yehovha a lava-ka hi swi endla emhakeni yoleyo.

¹⁷ Loko hi langutana ni swiphiko, hi fanele hi anakanya hi misinya ya milawu ya Bible kutani hi yi tirhisa hi ndlela leyi faneleke. Eka swiyimo swin’wana hi nga ha burisana ni vakulu. Va nga hi byela hi leswi se hi swi tivaka hi mhaka yoleyo kumbexana hi endle ndzavisiso eka minkandzi-yiso ya hina. Kambe va nga ha bula na hina hi misinya yin’wana ya milawu ya Bible leyi hi faneleke hi anakanya ha yona. Hi xikombiso, makwerhu wa xisati a nga ha lava ku ya ensi-n’wini hi siku ro karhi. (Mint. 4:20) Kambe nuna wa yena loyi a nga riki Mbhoni u lava leswaku va heta nkarhi swin’we hi siku rero. U vula leswaku se i khale va nga si heta nkarhi swin’we, naswo-na u lava leswaku va endla swo karhi swin’we. Makwerhu loyi wa xisati a nga ha anakanya hi tsalwa ro karhi ra le Bibeleni, ro tanihi hi leri nge hi yingisa Xikwembu kumbe leri nge, hi endla va-dyondzisiwa. (Mat. 28:19, 20; Mint. 5:29) Kambe u fanele a tlhela a anakanya hi leswaku Bible yi ri u fanele a titsongahata eka nuna wakwe ni

ku anakanyela. (Efe. 5:22-24; Filp. 4:5) Xana nuna wakwe u n’wi arisa ku ya ensin’wini nkarhi na nkarhi kumbe u n’wi kombela leswaku va endla nchumu wo karhi swin’we swa siku rero ntsena? Hi fanele hi ringanisela loko hi ri karhi hi tikahtela ku endla ku rhandza ka Xikwembu ni ku va ni ripfalo lerinene.

JUNE 26–JULY 2

LESWI HI SWI DYONDZAKA EBIBELNI | EZRA 1-3

“Pfumelela Yehovha Leswaku A Ku Tirhisa”

w22.03 14 ¶1

Xana Wa Swi Vona Leswi Zakariya A Swi Voneke?

VAYUDA a va khapakhapa hi ntsako. Yehovha Xikwembu “u nyike Hosi Korexe wa le Peresiya miehleketo” ya leswaku a ntshunxa Vaisrayele lava heteke malembe yo tala va ri evuhlonge-ni eBabilona. Hosi yi tivise Vayuda leswaku va tlhelela eka rikwavo leswaku va ya “pfuxa yindlu ya Yehovha Xikwembu xa Israyele.” (Ezra 1: 1, 3) Sweswo a swi tsakisa swinene! A swi vula leswaku Vaisrayele a va ta tlhela va gandzela Xikwembu xa ntiyiso etikweni leri xi va nyikeke rona.

w17.10 26 ¶2

Vagadi Va Makalichi Ni Harhi Ya Vuhosi Swa Hi Sirhelela

² Zakariya a a swi tiva leswaku Vayuda lava tlheleleke eYerusalema a ku ri vavanuna ni vavasati lava rhandzaka Yehovha. Hi “lava moya wa Xikwembu xa ntiyiso,” wu va susumeteleke ku siya makaya ni mabindzu ya vona ivi va tlhelela eYerusalema. (Ezra 1:2, 3, 5) Vayuda volavo va siye tiko leri a va ri toloverile kutani va rhurhela endhawini leyi vo tala va vona a va nga yi tivi. Loko ku pfuxetiwa ka tempele ya Yehovha a ku nga ri ka nkoka eka vona, a va ta va va nga fambanga mpfhuka wa kwalomu ka tikhilomitara ta 1 600 endhawini leyi nga ni khombo.

Endla Ndzavisiso

w06 1/15 18 ¶8

Tinhla-nkulu Ta Buku Ya Ezra

1:3-6. Ku fana ni Vaisrayele van'wana lava sale-ke eBabilona, Timbhoni ta Yehovha to tala a ti swi koti ku ngenela vutirheli bya nkarhi hinkwa-wo kumbe ku ya tirha laha ku nga ni xilaveko lexikulu. Kambe ti seketela ti tlhela ti khutaza lava kotaka ku byi ngenela, naswona ti endla minyikelo ya ku tirhandzela leswaku ti yisa ema-hlweni ntirho wo chumayela hi Mfumo ni wo endla vadyondzisiwa.